■■■■■
Fără Dumnezeu în lume
De
Christine Roy

Nici bătrînii nu-şi amintesc de un asemenea frig cum a fost în luna decembrie a anului 1918. Intr-o seară, birjarii localităţii Roşo, au găsit lîngă cimitir o femeie îngheţată. Imediat au transportat-o la locuinţa judecătorului. Cum vecinele judecătoresei erau acolo, s-au pus pe treabă. Una ţinea luminarea, alta îi ţinea capul, iar alta îi desnoda cearceaful cu care era învelită . . .
Un ţipăt izbucni deodată din mai multe piepturi . . .
— Un copil . . .
Sărmana decedată ţinea strîns la piept un băieţel drăguţ care mai trăia încă. Femei şi copil au început să plîngă sfîşietor, cu hohote. Ochii birjarilor jucau şi ei în lacrimi.
— Săraca . . .
A treia zi femeia a fost înmormîntată pe cheltuiala primăriei. Tragica întîmplare atrase multă lume, aşa că la înmormîntare veniseră atîţia de credeai că cine ştie ce femeie bogată a murit. O întrebare stăruia însă pe buzele multora:
— Copilul, ce se va face cu copilul?
Cercetările întreprinse de notar şi judecător nu au putut stabili cine a fost femeia, de unde era, cum s-a întîmplat.
— Copilul va rămîne de-acum în sarcina sărăcuţei noastre comune, au oftat cîţiva zgîrciţi.
Dar n-a rămas. Judecătoreasa a reţinut copilul în casa ei. I-au pus numele Moarţi pentru că nu ştiau ce alt nume să-i dea.
In casa judecătorului copilul era tratat ca un cî-ine mic. In nici un caz ca şi cum ar fi fost al lor. Doar ca să nu piară. In ciuda acestor împrejurări, Moarţi creştea, văzînd cu ochii. Cînd s-a făcut mai mărişor i-a fost de mare ajutor judecătoresei. Aducea lemne, păzea animalele şi lighioanele, făcea totul. Nu-i mergea prea rău. Primea mîncare şi cîte ceva de îmbrăcat.
Cît a fost mai mic, dormea într-un scrin. De la vîrsta de 5 ani, dormea în grajd. Era văzut de multe ori înconjurat de iepuraşi ca şi cum s-ar fi adunat la sfat. De cîte ori se urca în culcuşul lui, vaca cea sură îşi întorcea capul spre el, mirată parcă de prezenţa lui printre animale, iar el se uita curios la vitele care înainte de culcare cad pe genunchi ca pentru rugăciune.
Pînă atunci copilul nu s-a rugat niciodată lui Dumnezeu. Stăpîna lui nu l-a învăţat să se roage. Nimeni nu se interesa dacă ştie sau nu să se roage. Pentru această lipsă nimeni nu i-a reproşat nimic
judecătoresei.. Dimpotrivă toţi o lăudau pentru că a avut milă de copil. Cînd i-a venit timpul, Moarţi nu a fost trimis la şcoală.
De ce să-l trimet la şcoală? cînd am nevoie de el mereu, şi vara şi iarna ... — se dezvinovăţea faţă de vecinile sale.
Cînd a împlinit 11 ani, a fost dus la preot să i se dea lecţii pentru confirmare. Dar Moarţi nu ştia să citească, nu ştia să se roage. Nu ştia nici măcar Tatăl nostru, aşa că nu a fost primit de preot.
In toamna următoare a murit judecătoreasa. Iar soţul ei l-a trimis pe Moarţi păstorului comunei ca însoţitor. Păstorul, un om bătrîn care era cunoscut doar cu numele de Andrei, nu mai putea alerga după vite pe dealurile frămîntate de la poalele pădurii. Pentrucă era un păstor vechi al comunei, primăria nu a vrut să-l lipsească de pîinea zilnică, dîndu-i un ajutor.
Şi toată lumea era mîndră de Moarţi. Tînărul ajutor se făcu repede iubit de animalele necuvîntătoare, pentrucă crescuse de mic printre ele. Cînd sufla din corn, mergînd prin sat, toate îşi ridicau capetele şi ciuleau urechile. Unele alergau după el ca nişte căţei. Dulăul lui Andrei, care mătura uliţa cu coada lui stufoasă, aştepta cu nerăbdare primul pocnet al biciului, după care vesel, conducea ciurda spre pajişte.
Aşa de bine ingrijea Moarţi cu dulăul său de animale, încît la un an după ce a murit bătrînul Andrei,

comuna l-a ales pe el ca păstor. Ca plată i se cuvenea pe an, două costume de haine, trei

perechi de izmene, o pereche de cizme şi o pereche de căpute. De mîncat, mînca în fiecare zi la altă casă.
La marginea comunei, lîngă cimitir, era o colibă părăsită pe jumătate dărîmată, în care locuise bătrînul Andrei. Acum această colibă era dată lui Moarţi. Acoperişul se mai ţinea pe o parte a pridvorului şi deasupra camerei. Bătrînul Andrei înfundase cu paie ferestrele colibei, ca iarna să nu sufle vîntul prea tare. Moş Andrei nu avea nevoie de lumină. In zilele scurte şi reci de iarnă bătrînul nu sta acasă. Umbla prin sat de la un vecin la altul. Vara, cînd venea acasă, obosit, adormea numaidecît.
O mare tristeţe apăru pe faţa lui Moarţi cînd intră de prima oară în coliba dărăpănată, la gîndul că aci va trebui să locuiască în viitor. Pereţii dărî-maţi şi afumaţi. Păianjeni peste tot, murdărie adunată de ani de zile, paie şi praf. O mizerie greu de descris.
Se aşează pe prag, cu capul în mîini şi începu a plînge. Se simţea trist şi singur, părăsit ca şi coliba lui. Deodată, auzi printre suspine, un ciripit vesel de păsărele. Cînd se uită mai bine, văzu sub streaşină un cuib de rîndunele. Venite chiar atunci din depărtări, rîndunelele îşi dregeau cuibul. O roşeaţă puternică îi frigea obrajii. Pilda rîndunelelor îi făcu să se simtă ruşinat.
Sări ca împins de un resort nevăzut. îşi suflecase mînecile şi se apucă de treabă. Trase paiele din ferestre. Găsi un ciot de mătură şi se apucă să facă
Moarţi şi-a plecat capul în mîini cîteva minute, după care s-a aşezat pe treaptă şi a început să plîngă. —
curat. In fiecare zi găsea cîte ceva de făcut. A fră-mîntat pămînt cu paie şi şi-a lipit găurile din pereţi şi de pe jos. Trecînd pe lîngă coliba lui, nevasta groparului a zîmbit dar 1-a lăudat:
— Iţi place curăţenia . . .
A doua zi cînd s-a întors acasă, Moarţi rămase mut de uimire. Nu-i venea să creadă. Atît pridvorul cît şi camera erau zugrăvite cu roşu şi verde. De bucurie îi venea ba să rîdă, ba să plîngă. Ce se în-tîmplase? Nevasta groparului 1-a lăudat pădurăresei. Aceasta a spus la alte femei din sat, aşa că au venit în lipsa lui la colibă şi i-au văruit-o frumos, iar pe afară au tras şi un brîu lat.
Nici bărbaţii lor nu s-au lăsat mai prejos. Au acoperit coliba cu paie, comuna a dat ferestre noi, groparul în zilele cînd nu era băut i-a reparat masa veche, canapeaua şi patul vechi. Judecătorul i-a trimis un balot de paie de prima calitate.
— Na Moarţi, acum eşti bun de însurat — glumeau bărbaţii. . .
Coliba era într-adevăr pusă la punct. Dar undeva în colţul tainic al sufletului său, Moarţi se simţea mult mai bine în mijlocul naturii. Ce frumuseţe de basm se întindea cît vezi cu ochii. La stînga se întindea pădurea de fagi, la dreapta cea de stejari. El, la mijloc, pe o stîncă trona ca un rege, veghind şi dirijîndu-şi turma cu glasul său dulce. Cînd sufla vîntul din partea pădurii, aducea un plăcut miros de răşină, iar cînd era linişte, parcă doineau pădurile. Un freamăt de şoapte, foşnetul frunzelor, iar toamna
la căderea frunzelor ruginite, copacii intonau o cîn-tare a morţii.
La poalele stîncilor ca un covor întins, împodobit cu diferite flori, zîmbeau livezile. Ca o panglică de argint susura un pîrîiaş. Vara, afinele şi zmeura îţi îmbiau gura şi ochii nu osteneau minunîndu-se de aşa frumuseţi.
Cînd turma păştea liniştită, Moarţi împletea to^fe-lul de obiecte din nuiele. A început cu mături, apoi s-a apucat de coşuri care erau folosite la protejarea cloştilor cu pui. Mai tîrziu a făcut coşuri pentru brîn-ză. In fiecare zi aducea cîte ceva acasă. Femeile îl plăteau care cum le lăsa inima. El strîngea fiecare bănuţ.
— Nu poţi şti niciodată ce se poate întîmpla — obişnuia a spune Moarţi. Bani albi pentru zile negre.
Uneori rămînea dus pe gînduri. Mîinile înde-mînatice se opreau din împletit. O mare nedumerire stăruia tot mai mult în sufletul său. De cînd dăi-nuiesc oare toate aceste splendori? De cînd lumea? Dacă nu, atunci cine le-a făcut? Cine a poruncit soarelui ca dimineaţa să se scoale iar după masă să se culce? Poate acel Dumnezeu despre care vorbea judecătorul la vreo căsătorie? Acela despre care zic femeile cînd moare cineva: «Bun e Dumnezeu că 1-a luat»? Unde este Dumnezeu? Unde se duc oamenii cînd mor? Poate acolo s-a dus şi mama mea. Dacă toate aceste minunăţii au fost create de El, atunci este foarte înţelept şi bun. Pentru că ce

înţelept sînt făcute toate. Unele plante sînt făcute pentru a fi mîncate, altele pentru medicamente. Unele iu-
10
besc umbra şi Dumnezau le-a plantat sub tufe. Altele stau la soare. Cînd plouă totul învie. Dar nici prea multă ploaie nu e bună. Atunci trimite soarele şi vîntul. Dar cum o fi putut să le facă pe toate aşa bine? Desigur că este un Domn mare şi înţelept. Oare şi acolo unde se duc oamenii cînd mor, pămîn-tul este tot aşa de frumos? Atunci cînd stăpîna era pe moarte i s-a pus bani în mînă «pentru trecere». Ce fel de trecere? Peste ce se trece? O fi vreo apă mare? Dar cine trece oamenii dincolo?
După un timp s-a cerut linişte. Nimeni nu mai mişca. Atunci s-a spus «pentruca sufletul să aibă odihnă». Apoi s-a copt pîine «ca mirosul să umple casa» şi «ca sufletul să aibă pace». De ce nu are pace sufletul? S-ar putea că la Dumnezeu să nu fie tot aşa de frumos ca aici? Noiane de gînduri îl fră-mîntau pe băiat. Ar fi vrut să întrebe pe cineva dar nu avea pe cine.
Trecuse un an de cînd era păstor, şi moartea a venit iarăşi. De data aceasta 1-a luat pe judecător, care căzuse în patima beţiei. Murise paralizat. Moarţi se întreba iarăşi. Unde s-o fi dus? 1-a văzut oare pe Dumnezeu? Cum o fi arătînd Dumnezeu?
Odată pe cînd împletea la coşuri pe stînca lui, şi-a aruncat ochii spre cer şi se auzi murmurînd:
— Dumnezeule, eu nu ştiu nimic despre Tine. Dacă Tu ai creat tot ce se vede pe faţa pămîntului, descopere-Te şi mie. Ajută-mă să aflu ceva despre Tine şi despre locul unde se duc oamenii cînd mor. Se duc la un loc şi cei buni şi cei răi?
li
La gîndul că Dumnezeu i se va descoperi cîndva, Moarţi împletea mai departe liniştit la coşurile sale. Deodată auzi un behăit amarnic. Se repezi cu cîinele său şi văzu oaia care îi era lui cea mai dragă, căzută într-o văgăună.)
— Sărăcuţa de tine, cum te voi scoate din prăpastie . . .
Cu greu reuşi Moarţi să coboare şi să iasă cu oaia lui. Dar ce s-a bucurat cînd s-a văzut cu oaia rătăcită lîngă turma sa. O mîngîia şi o dezmierda, apoi îi dete drumul în turmă. Pe la prînz cînd era cu turma la adăpat, se întîlni cu cîteva femei venind de la bureţi, şi le povesti întîmplarea . . .
— Tu Moarţi — i se adresă cea mai bătrînă — ai păţit întocmai cum scrie în Scriptură. Un păstor care avea 100 de oi, a pierdut una. Atunci a lăsat pe cele 99 şi a plecat să caute oaia pierdută . . .
— Şi a găsit-o? — întrebă nerăbdător Moarţi.
— A găsit-o. A luat-o pe umăr, a dus-o acasă şi tare s-a bucurat. Ba a chemat şi pe vecinii săi să se bucure împreună. Lui Moarţi povestirea îi plăcu nespus de mult.
— Unde a fost păstorul acesta şi unde a stat?
— Asta nu ştiu. Dar această întîmplare a fost povestită de Domnul ISUS ucenicilor săi.
— Vai Moarţi, ce neştiutor eşti — rîdeau femeile.
— Nu-1 ruşinaţi — îi luă apărarea bătrîna. El nu a avut de unde să audă din Scriptură. N-a avut pe nimeni să-i povestească, apoi nici la şcoală n-a umblat.
12
— Domnul ISUS este Fiul lui Dumnezeu, înţelegi Moarţi?
— 9
— Na, haideţi să plecăm. Şi femeile au plecat.
Mult s-a bucurat Moarţi auzind despre Dumnezeu, despre faptul că are un Fiu pe care-1 cheamă Isus. Şi unde mai pui că era şi păstor ca şi el. Aşa că Moarţi simţea de atunci o dragoste tainică pentru Isus păstorul. Numai că acolo unde locuieşte El trebuie să fie nişte păduri tare frumoase. Poate că şi El are 100 de oi. In drum spre casă înainta cu ochii aţintiţi spre cer. Poate că şi acolo sus El mînă turma spre casă. Poate că şi Isus paşte numai oi. Oare mă vede El pe mine? Ce mult aş vrea să mă ia lîngă El, să-i fiu ajutor. Aş vedea şi eu însfîrşit, cum este acolo . . .
In dimineaţa următoare pe chipul lui Moarţi se citea o deosebită bucurie. Era spălat, pieptănat, îmbrăcat mai deosebit ca altă dată. Cînd veni femeia groparului cu animalele o întrebă:
— Spuneţi-mi, vă rog frumos, Dumnezeu vede oare toate faptele noastre?. Femeia amuţi, deoarece nu cu mult înainte bărbatu-său o bătuse.
— Cu adevărat vede, fiule. Şi dacă facem rău ne pedepseşte — mai spuse femeia cătrănită.

— Eu n-am să fac fapte rele, maică, promise băiatul.
— Dumnezeu să te binecuvinteze, Dumnezeu cu tine.
13
— Măicuţă! Dar Fiul Său ne vede? — se întoarce şi mai întreabă Moarţi.
(
— Care fiu? \
— Isus!
— Domnul Isus? ... da, da, ne vede şi El, dar pleacă odată . . .
Şi Moarţi plecă. Pe drum simţea o mare bucurie la gîndul că Domnul Isus merge la păşune la fel cu el, Isus pe pajiştile cerului, iar el pe cele de jos de pe pămînt. Acum nu mai îndrăznea să se certe cu animalele de teamă să nu fie văzut şi auzit de Fiul lui Dumnezeu. Toată săptămîna care a urmat, Moarţi o petrecu într-o fericire deplină.
Tocmai se întorcea cu turma spre casă, era într-o sîmbătă seară, cînd clopotele sunau tînguitor che-mînd credincioşii la biserică, pentru a doua zi dimineaţă. Duminică dimineaţă oamenii se duc la biserică. Ce fac ei acolo, nu avea de unde să ştie Moarţi deoarece el nu fusese niciodată. Cînd a murit stă-pîna, a stat afară sub pridvor la un loc cu cerşetorii, lîngă sicriu. A auzit el cîntînd orga înăuntru, şi preotul spunînd ceva, dar de afară nu se înţelegea nimic. Odată, într-o iarnă, a cerut voie stăpînei să meargă la biserică. Vara nu se putea duce fiind plecat cu turma.
— Ce să faci tu la biserică? — îl întrebă stăpîna. Ca să citeşti nu ştii. Nici îmbrăcat ca lumea nu
eşti. N-are rost să te duci. Ar fi nepotrivit să mergi aşa . . .
14
Moarţi simţi o mîhnire dureroasă în suflet. De bună seamă, oamenii merg la biserică pentru a sta de vorbă cu Dumnezeu şi cu Isus, dar eu nu pot să merg.
In seara aceea Moarţi nu se atinse de mîncare. Degeaba se tot gudura pe lîngă el — citindu-i parcă supărarea din suflet — dulăul cu capul lui mare şi pletos. Era aşa de amărît că ar fi plecat bucuros în pădure, unde se simţea parcă mai aproape de Dumnezeu. O să se ducă totuşi la mama lui, la cimitir. Se sculă şi plecă. Obişnuia să treacă destul de des pe la cimitir cu flori pe care le aşeza pe mormîntul mamei. După ce aşeza florile, cădea pe gînduri şi se întreba: «Unde s-o fi dus mama? Cum îi merge acolo?»
Astăzi nu i-a dus flori, dar le-a stropit cu lacrimi pe cele ce creşteau pe mormînt:
— Mamă, scumpa mea mamă. Oare nici pe tine nu te lasă să mergi la biserică? pentru că şi tu ai fost străină şi călătoare ca şi eu? O mamă, de ce dacă sînt străin şi sărac nu mă pot duce la biserică?
Nu departe de locul unde plîngea băiatul, groparul comunei săpa o groapă. Cînd 1-a auzit a lăsat hîrleţul şi lopata şi se apropie de el întrebîndu-1:
De ce plîngi, Moarţi? Ce ai?
Băiatul îi povesti ce avea pe suflet. Groparul nu 1-a prea înţeles. Ce-i drept mergea şi el în fiecare duminică la biserică, a auzit de multe ori despre Dumnezeu şi Isus Hristos, dar niciodată nu s-a gîn-dit mai serios la aceste lucruri.
— Nu mai plînge pentru simplul motiv că eşti cam neştiutor. La urma urmei nici nu e chiar aşa
LS
cum spui. Ce-i aia străin sau călător? Tu eşti păstorul comunei noastre. Cu puţin curaj te poţi duce şi tu la biserică. Ba dacă vrei poţi merge la" cor cu ceilalţi flăcăi, şi nimeni nu te va alunga. 1
— Dar aşa fără haine ca lumea . . .
— Nu-i nimic, vara şi aşa nu poţi merge la biserică, deoarece eşti cu turma ... ai să primeşti la toamnă hainele din partea comunei, apoi, poţi să te duci în fiecare duminică.
— Şi ce trebuie să fac acolo? spune-mi, nene, mata ce faci la biserică?
— Cîntăm, copile. Tu n-ai să poţi cînta că nu ştii să citeşti. Dar poţi să asculţi ce citeşte preotul, apoi rugăciunea şi predica.
— Ce-i aia predică?
—Vai ce prost eşti. Este un fel de învăţătură, despre cum trebuie să te porţi şi ce fel de fapte trebuie să faci în viaţă . . .
— Eu am crezut că acolo se vorbeşte despre Dumnezeu . . .

— Ei, sigur se vorbeşte şi despre Dumnezeu şi despre Fiul Său D-ul Isus, despre timpurile în care trăim acum. De pildă la Crăciun, se vorbeşte despre naşterea Domnului Isus, cît a suferit din partea oamenilor, cum L-au prins evreii, L-au legat, L-au condamnat la moarte şi L-au pironit pe cruce, cum a murit pe cruce în chinurile cele mai groaznice . . . De Paşti ascultăm despre învierea Lui, cum a înviat a treia zi, cum a ieşit viu din mormînt, apoi în joia mare, cum S-a înălţat la cer ... na, acum lasă-mă să sap groapa, altfel n-o să mai termin . . .
16
— Nene îţi ajut şi eu la săpat numai spune-mi cum L-au pironit evreii pe cruce . . .
— Culcă-te pe spate şi o să-ţi arăt. Aşa, acum întinde mîinile cît poţi. Vezi? aici în labele picioarelor şi în palme I-au bătut Domnului Isus piroane mari. Apoi a stat atîrnat pe cruce pînă a murit . . .
— Ce dureri ... — sări Moarţi în sus. De ce L-au chinuit aşa? ce le-a făcut?
— O, niciodată nu a făcut nimănui niciun rău. Nici măcar o vorbă rea n-a spus nimănui. A făcut numai bine oamenilor. De la mari depărtări veneau la El tot felul de bolnavi şi suferinzi şi El îi vindeca. Apoi îi învăţa pe oameni cum să trăiască faţă de Dumnezeu. L-au omorît pentrucă spunea numai adevărul.
— Vai ce cruzi ... ce sălbateci . . .
— El umbla printre oameni ca un păstor. Cam aşa cum paşti şi tu oile comunei, aşa păştea si El oamenii pe păşunile Cuvîntului sfînt ... şi L-au omorît.
Groparul se minuna singur de vorbele pe care le rostea. Se simţea îndemnat să vorbească aşa de o putere necunoscută lui. Dar îi vorbea lui Moarţi cu acea înflăcărare despre Isus, de parcă ar fi fost un ucenic al lui Isus. Ii vorbea lui Moarţi ca unui prieten apropiat care a uitat de tot ce a făcut Mîntuito-rul pentru omenire, mustrîndu-l parcă şi făcîndu-l atent cît de nerecunoscător este faţă de marea Lui jertfă. Nu se putea spune că groparul era chiar străin de sfintele Scripturi. Dimpotrivă. Odată a citit Biblia
17
din scoarţă în scoarţă. O moştenise de la mama lui. Cîte ceva din Biblie învăţase şi la şcoală. Mergînd la biserică a învăţat şi acolo o parte din cunoştinţe pe care se cade să le ştie un creştin. Dar niciodată nu a meditat mai serios la cele ce spunea aetîm lui Moarţi. Vorbindu-i, îşi reîmprospăta în rinemorie cele mai importante aspecte din viaţa Mîntixitorului, din viaţa Aceluia care ne-a răscumpărat prin răstignirea pe cruce, care a murit în chinuri groaznice pentru iertarea păcatelor noastre.
Cînd au terminat de săpat groapa, s-au dus fiecare la treburile lui. In noaptea aceea însă Moarţi nu a închis ochii. Valuri de gînduri îi treceau prin minte. Deci aşa s-a întîmplat cu Fiul lui Dumnezeu. Ce bun trebuie să fi fost. Ca Fiu al lui Dumnezeu, trebuie că a venit chiar de la El din cer. Şi ce neştiutori erau oamenii despre Dumnezeu şi viaţa veşnică. Iar El le-a vorbit despre toate acestea . . .
... şi ce doctor renumit era. De bună seamă că El a învăţat pe oameni să cunoască rădăcinile şi ierburile de leac cu care să vindece anumite boli. Dar cît de cîinoşi şi fără milă au fost acei cari L-au omo-rît. Cred că pe aceştia Dumnezeu i-a omorît, iar pe El 1-a luat la Sine în cer. Acum cred că Isus ii învaţă pe oamenii care s-au dus în cer cum să trăiscă, pentru că desigur acolo sînt alte obiceiuri, cum conduce păstorul turma sa. El este păstor deşi nu paşte oiţe ci oameni. Cînd voi merge la El poate mă va primi şi pe mine, apoi va merge cu mine în pădure că este aşa de blînd cu oamenii . . .
18

Lui Moarţi i se închideau ochii de oboseală, dar un alt gînd îl făcu să tresară. Dacă Dumnezeu îi ia la El pe toţi oamenii cari mor, atunci îi ia şi pe cei ce L-au omorît pe Isus. Fiind în pat, se ridică în capul oaselor. Eu nu i-aşi putea suporta pe ei ... le-aş suci gîtul mai degrabă ... nu se poate, aceia nu sînt acolo. Dar atunci unde pot fi? O de mi-ar spune cineva . . . peste puţină vreme se vor ivi din nou zorile, se vor auzi clopotele, oamenii vor merge la biserică, vor auzi despre Dumnezeu şi despre Isus ... iar eu trebuie să merg la pădure cu oile, de ce mai trăiesc în lumea asta fără Dumnezeu . . .?
Gospodinele au observat imediat că băiatul este trist şi că are ochii plînşi. L-au întrebat dar nu primiră niciun răspuns. Chiar dacă v-aş spune, tot nu m-aţi putea ajuta — gîndi Moarţi.
De la o vreme, Moarţi nu ducea turma la locul obişnuit de păşunat. Se oprea cu oile lîngă pîrîul care curgea nu departe de drumul ce urca spre coastă. Azi s-a oprit în acelaş loc. A încercat să mănînce o bucăţică de pîine, dar nu-i era foame, aşa că a împărţit-o cu dulăul său. Atenţia îi fu atrasă de un călător care se apropia. Era încă tînăr, fără mustaţă, bine îmbrăcat, avînd la şold o geantă, iar în mînă o umbrelă.

— Bună dimineaţa, păstorul meu. Pe acest drum ajung în Roşo?-îi strigă călătorul. Moarţi şi-a descoperit capul şi dădu răspunsul:
- Da, da, în direcţia asta este. Dar să nu vă depărtaţi de pomii aceia nici de pîrîu, deoarece puţin mai departe drumul se desparte în trei.
Necunoscutul zîmbi. Ii plăcu ciobănaşul vioi, cu faţa arsă de soare şi ochii mari negri.
— De ce eşti trist? pentru că eşti singur? — îl întrebă străinul.
— O nu. Altădată nu sînt trist. Numai astăzi . . . că e duminică ... şi alţii merg la biserică, iar eu trebue să pasc turma.
— N-ai de ce să fii mîhnit. Mulţi oameni nu sînt cu turma la păscut şi totuşi nu merg la biserică.
— Dar D-ta, unde mergi? /-^
— Deocamdată la Roşo, pe urmă mai departe . . .
— Şi de ce umbli aşa mult?
— Vezi tu, eu urmez o şcoală, şi avem nevoie de mulţi bani.. Ca să-i strîng, cerem de la oamenii buni.
— Săracii ... şi ce învăţaţi acolo? — străinul izbucni într-un hohot de rîs de răsună pădurea.
— Ce învăţăm? pe toate nu ţi le pot spune, dar o să-ţi spun ce putem ajunge după terminarea ei. Ori doctor, avocat, preot, învăţător, notar . . .
— D-ta ce vrei să te faci?
— Preot.
— O, — se bucură Moarţi — atunci ai să înveţi multe despre D-zeu, şi despre Isus Hristos ... şi ai să spui şi la alţii . . . cred că ştii multe despre El. (Străinul zîmbi iar).

— Ştiu destul de multe ... aş putea să ţin o predică ... ba s-ar putea ca după amiază să vorbesc în locul preotului . . .
— Te rog frumos, predică-mi mie. Eu n-am auzit niciodată o predică. Iţi voi fi recunoscător pînă la moarte . . .
— Ţie?! . . . bine dar ... ar trebui să aflu ce ştii despre D-ul Isus. Băiatul îi povesti ce auzise de la femei şi de la gropar. Străinul se miră . . .
— Da copile, eşti fără Dumnezeu în această lume, cum să-ţi predic dacă nu ştii mai nimic?
Moarţi trebui să alerge după o vită a pădurarului care se împungea cu celelalte. Cînd se întoarse, străinul şedea pe un colţ de stîncă, avînd in mîini o carte din care citea. Moarţi se aşează la picioarele lui şi aştepta cu mare nerăbdare.
— Te-ai şi întors? priveşte la titul cărţii. Este Noul testament al Domnului nostru Isus Hristos. Aici e scris cu de-amănuntul: cum S-a născut, cum a crescut, viaţa Lui, apoi moartea şi învierea Sa precum şi înălţarea la cer. Apoi mai scrie cum va veni din nou.
— Este vorba şi despre viaţa de dincolo unde se duc oamenii după moarte?
— Da, dar mai la sfîrşit . . .
— Acolo vor fi împreună şi buni şi răi?
— Nici de cum. Cei buni vor merge sus în rai, iar cei răi în adîncurile iadului, de unde nu vor scăpa niciodată. Răi sînt toţi oamenii, toţi sînt păcătoşi. De aceea Dumnezeu S-a supărat pe toţi şi i-a

osîndit pentru iad. Dar după aceea a venit Hristos Fiul lui Dumnezeu, S-a lăsat crucificat, şi astfel ne-a scăpat şi pe noi de iad. Dumnezeu nu a vrut ca oamenii să ajungă în iad, ci să fie cu El în ceruri. «Fiindcă atît de mult a iubit Dumnezeu lumea că a dat pe singurul Lui Fiu pentruca oricine crede în El, să nu piară, ci să aibă viaţa vecinică». Vezi, aşa te-a iubit şi pe tine Dumnezeu, ca să nu fii silit a merge în iad după moarte. Pentru tine a lăsat Dumnezeu pe Fiul Lui să sufere şi să moară pe cruce. Dacă crezi în El, după moarte ajungi la El în cer.
— Te rog învaţă-mă aceste cuvinte . . . fiindcă atît de mult ... a iubit Dumnezeu . . . lumea/7\
(Moarţi nu se lăsă pînă nu învăţă pe de rost versetul).
In acea dimineaţă de duminică Moarţi află o mulţime de alte noutăţi. I s-a citit despre D-ul Isus pe cînd era în grădina Ghetsimani, despre rugăciunile Sale, cum au venit acolo ca să-L prindă după ce Iuda L-a vîndut, cum L-au dus legat, cum L-au părăsit ucenicii . . .
Moarţi era numai ochi şi urechi. Vedea parcă aevea prin faţa ochilor toate scenele despre care

i se citea . . . preoţi răi şi făţarnici II scuipă, II păl-muiesc, II condamnă la moarte . . . este dus la Pilat. De la Pilat la Irod . . . zeflemeaua lui Irod. Pilat II găseşte nevinovat şi totuşi îi pune să-L bată cu biciul . . . este condamnat la moarte prin crucificare. Ostaşii II batjocoresc. II îmbracă cu haina stacojie. Pe cap Ii pun o cunună de spini . . . picături de sînge Ii îneacă ochii.

Străinul citea
Este dus pe muntele Golgota. îşi duce pe umerii răniţi crucea grea. Sleit de puteri merge încet, mai încet, apoi se prăbuşeşte deodată sub crucea grea. Din adunătură, se găseşte un om, Simon din Cirena. Ia crucea şi o duce el mai departe pînă la Golgota ... au ajuns . . . Este întins pe cruce . . . cîtă cruzime ... în mîini şi picioare i se bat piroane. Atîrnă între cer şi pămînt. Pămîntul L-a lepădat, cerul s-a închis, soarele Ii arde rănile. Sîngele curge pe cruce. Deodată un strigăt.: «Mi-e sete ...» I se dă oţet . . .
Trei ore pe cruce, în chinuri groaznice. Dar mai găseşte putere ... să se roage pentru . . . ucigaşi: «Iartă-i Doamne că nu ştiu ce fac!» . . . dureri mari, care nu mai pot fi îndurate . . . şi-atunci un strigăt desnădăjduit: «Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, pentru ce m-ai părăsit?»
Străinul citeşte mai departe: . . . soarele se întunecă . . . pămîntul se cutremură . . . munţii se crapă ... mormintele se deschid . . .
Este înmormîntat ... pe mormînt evreii pun o piatră mare pe care o pecetluiesc, pentru ca Isus cel mort să nu poată fi luat de acolo . . . Moarţi nu mai poate răbda. Cu inima zdrobită de durere se aruncă la pămînt şi un plîns sfîşietor îi scutură trupul.
— Cît a suferit ... în ce chinuri ... a murit . . . Fiul lui Dumnezeu . . . pentru ca eu să nu ... merg în iad . . .
Străinul priveşte uimit la jalea băiatului. Dacă nu i-ar fi ruşine şi-ar da şi el drumul la lacrimi. Ar

plînge şi el pentru că ştie demult toate astea dar nu s-a adîncit niciodată în ele. Ar plînge pentru păcatele sale care au dus în mormînt pe Fiul lui Dumnezeu. Ca să-l îmbărbăteze pe băiat, străinul citi mai departe. Cine i-ar fi putut spune lui Moarţi că astăzi va asculta aşa o predică în aer liber, un cuvînt frumos din partea lui Dumnezeu şi că va afla atîtea despre Isus.
După plecarea străinului, Moarţi fu apucat de un fel de moleşeală şi adormi adînc. Avu un vis în care II văzu pe D-ul Isus murind pe cruce. El şi-a întors faţa către Moarţi şi i-a spus: «Pentru tine mor ...» A visat apoi că s-a dus la mormîntul gol, şi Isus, viu, a apărut lîngă el. A mai văzut în vis pe Isus cu ucenicii săi, luîndu-şi rămas bun, după care a început să se urce în văzduh, sus, tot mai sus, pînă ce a fost acoperit de nori. A mai văzut cum Dumnezeu Tatăl deschide poarta şi salută pe Fiul său . . .
Cînd se trezi, lui Moarţi nu-i venea să creadă că totul a fost doar un vis. I-au rămas întipărite în minte trei lucruri: «Fiindcă atît de mult a iubit Dumnezeu lumea . . . «Iată Eu sînt cu voi pînă la sfîrşitul veacului» şi promisiunea că va veni încă odată. Ce l-a mîngîiat cel mai mult a fost promisiunea.
Din ziua aceea, dorinţa lui mare era să înveţe a citi. I-a spus şi străinul că dacă ar şti a citi i-ar fi lăsat cartea aceea. Şi ce groasă era. Tot ce auzise el, au fost citite numai de pe cîteva pagini.
— O dacă aş avea şi eu o asemenea carte şi dacă aş şti să citesc, oftă Moarţi. Numai că sînt prea mare şi poate nu m-ar primi la şcoală. Apoi citirea ar pu-

25
tea fi un lucru prea greu pentru mine. Dar pentru că D-ul Isus mă aude întodeauna, II voi ruga şi El mă va ajuta.
A îngenunchiat, şi-a unit mîinile şi a privit în sus spre cer, unde S-a urcat El şi s-a rugat: «O Domnul meu Isus, eu sînt un copil prostuţ. Tu mă ştii, nu am putut învăţa să citesc. La şcoală nu ştiu dacă m-ar putea primi căci sînt mare. De aceea Te rog frumos, trimite la mine un om bun care să mă înveţe să citesc pentru a afla totul despre Tine.»
Moarţi credea cu toată fiinţa lui că Fiul lui Dumnezeu 1-a auzit şi că i-a ascultat rugăciunea. Era încredinţat că va fi ajutat dar nu ştia în ce fel anume. Credea şi era fericit.
— Şi eu voi putea cîndva să citesc Noul testament al D-ului Isus.
Joi seară cînd se întoarse de la pădure, i-a dus nevestei pădurarului un coş pentru cloşca cu pui. Aci erau adunate mai multe femei şi discutau despre înmormîntarea doamnei Brezova. Era pomenit şi micul orfan Iosif care, dacă nu va fi luat în grija cî-torva femei să le pască gîştele, va fi nevoit să cerşească.
Moarţi cunoscuse pe decedata şi-1 ştia pe băiat. Au locuit în casă cu chirie. Ea fusese o femeie ^uvK incioasă. Cu vreo zece ani în urmă s-a căsătorit la Budapesta cu un zidar. După ce bărbatul i-a murit într-un accident, s-a întors cu băiatul ei în satul natal. Aici îşi cîştiga pîinea muncind cu ziua. Aşa au trăit în lipsuri şi sărăcie. Pe băiat, a făcut cum a putut şi 1-a dat la şcoală. Micul orfan îi stîrni milă:
26
— Acum e orfan şi singur ca şi eu. II vor trimite la cerşit, ori să pască gîştele. Va uita astfel tot ce a învăţat la şcoală . . .
Moarţi se gîndea în fiecare zi la Iosif — micul orfan. Şi cu cît se gîndea mai mult, îl cuprindea o milă tot mai mare faţă de el.
Intr-o sîmbătă, s-a îmbrăcat curat şi s-a dus la casa judecătorului. Judecătoreasa era în curte.
— Doar n-ai venit în petit, Moarţi, de eşti aşa curios îmbrăcat . . .
— Domnul judecător este acasă?
— Ei, dacă ai treabă cu el. . .? «Tată», vino afară, Moarţi a venit cu o plîngere.
— Ce-o mai fi şi asta? întonă judecătorul. Răposatul judecător era un om slab, dar cel nou era ca un fag gros. L-a chemat pe Moarţi în bucătărie.
— Hm, ce vînt te-a adus? Stai jos. Ai venit să te plîngi de gospodine că te ţin rău cu mîncarea? Sau coliba ta se dărîmă? — glumea judecătorul care se desfăta mai ales văzîndu-1 cum roşeşte pînă-n vîrful urechilor.
Să se plîngă Moarţi de gospodine? nu, nu pentru asta venise. E adevărat că unele îi dădeau apă încălzită în loc de supă, iar prin feliile subţiri de pîinc se vedea cît colo. Altele însă mai cu inimă îi dădeau de îi rămînea şi pentru ziua următoare.
— Nu am venit pentru a mă plînge — se apără sincer — Slavă lui Dumnezeu, mîncare am.
27
— Dar atunci pentru ce?
— Am venit să întreb ce o să facă comuna cu Io-sif a lui Brezova?
— Măi, măi, la multe te mai gîndeşti — se miră judecătorul, O să ţi-1 dăm ţie ... — i se adresă rî-zînd — vei întoarce astfel răsplata comunei că te-a primit pe tine. (Moarţi se înroşi ca racul).
— Da, domnule, chiar pentru asta am venit . . . să vă rog să mi-1 daţi mie. Aveţi dreptate. Eu trebuie să răsplătesc bunătatea comunei. Vă rog frumos să nu-1 trimiteţi la cerşit. . . daţi-mi-1 mie, vă rog.
— Măi copile, eu glumesc şi tu o iei în serios . . . nu te gîndeşti, ce o să-i dai de mîncare . . .?
Auzind despre ce e vorba, judecătoreasa interveni supărată:
— Nenorocitule! crezi că în loc de unul vom hrăni doi? ba vrei să vă ţinem servitoare.
— Nu, nu e nevoie, stăpînă. Am strîns cîţiva bănuţi pentru coşurile şi măturile împletite de mine. Şi voi mai aduna. Cred în Dumnezeu care dă de toate oamenilor şi animalelor, şi nu ne va părăsi nici pe noi.
Degeaba încercau judecătorul şi nevastă-sa să-1 lămurească a renunţa la această ideie, să-i arate că se vor nenoroci amîndoi. Moarţi nu se da bătut, cerea, cerea într-una, să ii dea pe Iosif. Pînă la urmă l-au dat afară.

Aproape toate femeile din sat erau acum supărate pe Moarţi pentru gîndul său năstruşnic. Au hotărît să-i dea pîine mai puţină dacă s-a ghiftuit aşa încît

ar putea ţine şi pe altul din mîncarea sa. Dar n-au avut ce-i face. Zi după zi, Moarţi se ducea la judecător şi cerea pe Iosif. Pînă la urmă au trebuit să ii dea.
O ce zi mare a fost pentru Moarţi ziua cînd 1-a primit pe Iosif. In viaţa lui nu-şi aminteşte de altă zi mai fericită. A împrumutat roaba de la gropar şi s-a dus să-1 mute pe Iosif.
Ceace a rămas copilului de la maică-sa, era o ladă cu haine, o plapumă cu fulgi, un scrin, o masă, scaune. O mare parte din lucruri au fost vîndute comunei, pentru a plăti cheltuielile de înmormîntare. Băiatului i-a rămas o zecime păstrate la primărie pentru timpul cînd va merge la ucenicie.
Adunate într-o casă, în apropiere, femeile crăpau de rîs văzîndu-1 pe Moarţi cum căra lucrurile cu roaba. Altele însă plîngeau. «Săracii, doar amîndoi sînt orfani». Au pus femeile lădiţa cu haine în roabă, au împachetat plapuma, i-au pus şi două perine şi alte mărunţişuri precum şi puţinele alimente rămase de la mama lui Iosif. S-au înhămat băieţii la roabă şi au pornit spre colibă.
Să fii ascultător ... — striga cîte o femeie spre Iosif.
Fără a scoate o vorbă, băieţii mergeau unul Ungă altul. Cînd au ajuns în faţa colibei, se uitară unul la altul şi Iosif izbucni în plîns. Plîngea şi Moarţi.
— Nu plînge, Iosifcă al meu — îl mîngîie Moarţi cu lacrimi mari în ochi. Şi eu sînt orfan ca şi tine, dar de cînd ştiu că Dumnezeu m-a iubit aşa de mult

încît a dat pe Fiul său, pe D-ul Isus să moară pentru mine, eu nu mă mai simt singur şi trist în această lume. Nici ţie să nu-ţi fie frică. împreună ne vom simţi bine, numai să ne iubim unul pe altul.
Iosif a încetat să mai plîngă. Acum descărcau în tăcere, apoi au adus ce mai rămăsese. După ce au terminat, au dus roaba groparului. Acesta fără să ştie nevastă-sa, a tăiat băieţilor o bucată mare de pîine. Pe de altă parte, gropăreasa fără să ştie bar-batu-său, i-a îndesat în buzunarul lui Iosif, un bulgăre mare de brinză. Acestea erau pe deasupra peste ce mai primiseră băieţii pe drum, de-ale gurii, de la cîte-o gospodină mai miloasă.
Ajunşi la colibă, Moarţi făcu patul. De bună seamă pînă atunci, Moarţi nu se învelise cu o plapumă cu fulgi. Pînă atunci se acoperea cu un pled vechi, iar ca aşternut, avea paie. Acum pregătea şi el un pat. Au aşternut cearceaful pe pat, iar pe masă, faţa de masă.
— Aici punem cărţile — spuse Iosif.
— Da, colţul ar fi numai bun pentru cărţi, dar eu n-am niciuna. Şi-apoi chiar de-aş avea, la ce bun dacă nu ştiu citi — răspunse Moarţi amărît. Cînd te-am luat la mine m-am gîndit şi la asta, — continuă Moarţi — să nu uiţi nimic din ce ai învăţat la şcoală. Aş vrea să termini şcoala, să fii în stare să citeşti singur ce este scris despre Dumnezeu, cum a murit Fiul său şi cum va veni iarăşi.
— Eu ştiu să citesc — se lăuda Iosif uimit oarecum că un băiat aşa mare ca Moarţi nu ştie să citească, — cînd mama era bolnavă i-am citit chiar cum

a înviat Isus Hristos din mormînt. Noi avem multe cărţi.
Iosif cotrobăieşte prin ladă, scoate o legătură, o desface, şi o aşează pe masă. Scoate întîi abecedarul, apoi cartea de citire, cea de istorie, cartea de cîn-tări intitulată «Rouă sufletului» şi în sfîrşit, învelite într-un batic, o carte veche de predici rămasă de la bunic şi Biblia.
— Asta-i sfînta Biblie — explică lui Moarţi pe chipul căruia i se citea curiozitatea.
— Scrie în ea şi despre Dumnezeu?
— Totul numai despre Dumnezeu. Chiar la început e scris cum a creat D-zeu lumea în şase zile. Despre aceasta e scris şi în cartea mea de istorie a Bibliei care are şi ilustraţii. Băieţii s-au apucat să privească pozele. Iosif îi povestea cîte ceva despre fiecare ilustraţie.
— Uite aici se vede cum a făcut D-zeu, lumea. Aici cum a făcut omul. Şarpele era invidios pe viaţa fericită a primilor oameni din paradis. El a înşelat pe Eva care a devenit neascultătoare în faţa lui D-zeu. Apoi a păcătuit şi Adam, ademenit de Eva aşa că amîndoi au căzut în păcat. După aceasta D-zeu i-a alungat pe amîndoi din grădina Edenului. . .

— Au avut doi băieţi; Cain şi Abel. Cain a fost rău. In schimb Abel era bun. In cele din urmă Cain a omorît pe Abel.
Moarţi nu s-ar fi plictisit niciodată să-1 asculte pe Iosif.
— Despre toate astea se învaţă la şcoală? — se minuna Moarţi.
n
— Şi acolo am învăţat cîte ceva. Mai mult am învăţat de la scumpa mea mamă. Acum citesc singur.
Deşi avea doar opt anişori, Iosif citea destul de bine. Ochii lui Moarţi jucau în lacrimi. Abia acum îşi dădea seama cît greşise stăpîna lui că nu-1 dăduse la şcoală. Altminteri ar fi citit şi el din Biblie. Dar nu-i nimic, e bine că are măcar acum Biblia în coliba sa. Şi are şi pe cine să-i citească. Pînă a venit Iosif, Moarţi stătea cu căciula pe cap în colibă. De cînd i-a citit Iosif titlul Bibliei «Sfînta Scriptură», nu mai stă cu capul acoperit.
Stăpina îl învăţase că în faţa bătrînilor şi a domnilor trebuie să te descoperi. Dar acum el ştie că cea mai mare cinste trebuie dată Bibliei care purcede de la D-zeu, şi vorbeşte despre El.
In primele patru zile decînd Iosif era oaspetele colibei, Moarţi nu reuşea să se mai sature nici cu pîinea nici cu mîncarea gătită care i se dădea. Aceasta deoarece femeile s-au sfătuit să nu-i mai dea păstoraşului nici ce primea înainte măcar. In ciuda acestor restricţii, Moarţi împărţea cu Iosif bucăţica de pîine şi mîncarea mai puţină ce o primea. Ba mai aveau grijă şi de dulău. In zilele acestea băieţii luau cu ei cîţiva cartofi fierţi şi puţină sare cu care îşi mai ogoiau foamea.
In cîmp, pe cînd Moarţi avea grijă de turmă, Iosif culegea mure, dar Moarţi nu punea gura pe niciuna. II îmbia pe Iosif să le mănînce pe toate, să se sature el.
Dar nici femeile n-au putut să ţină această ambiţie. Se uitau pe furiş la băieţi cît de voioşi veneau cu

turma spre casă. Ce bine se înţelegeau, fiecare cu cîte o legătură de vreascuri în spate, vorbeau între ei plini de voie bună. Iţi era mai mare dragul să-i priveşti. Şi femeilor li se înmuiară inimile. In afară de cîteva mai zgîrcite, celelalte şi-au sporit raţia de mîncare aşa că acum băieţii primeau mai multă pîine, mai multă brînză, mai multă supă.
— Că doar n-om sărăci dacă le-om da şi noi să se sature cît de cît săracii băieţi ... — începu pă-durăreasa.
— Aşa e, aşa e, adăogară altele.
— Săracii băieţi . . . şoptiră mai multe femei. Ele nu-şi dădeau seama însă, că nimeni în lume nu era mai fericit ca băieţii. Nimeni nu era mai fericit ca ei.
Cu multă dragoste, cu gingăşie, îl trezea Moarţi pe tovarăşul lui. Se spălau la pîrîu, se pieptănau, se pregăteau pentru o nouă zi. Iosif spunea cu glas tare «Tatăl nostru», Moarţi repeta în şoaptă. îşi băgau apoi în legătură abecedarul, istoria Bibliei, briceagul şi legături pentru nuiele. Moarţi lua traista, Iosif dădea drumul dulăului şi porneau zoriţi spre comună de unde luau turma şi o duceau spre pădure.
Cînd oile se îndemnau la păscut, Moarţi, Iosif şi dulăul gustau şi ei din ce aveau, după care Iosif d tea din istoria Bibliei. Urma un adevărat curs de alfabetizare a lui Moarţi care se lupta cu **primolc** litere din abecedar. In acest timp, Iosif supravegheri turma, aduna nuiele pentru coşuri şi mături.
De multe ori se mira Iosif de agerimea lui Momii, de repeziciunea cu care acesta prindea tot ce-i spu-

nea şi arăta el, «profesorul». Se mira mai cu seamă
cînd îl auzea pe Moarţi spunînd:
— Cît de greu îmi închipuiam că trebuie să fie a citi şi iată că acum mi se pare o jucărie. Dumnezeu să binecuvinteze pe oamenii care au scris abecedarul. Spun asta şi pentru faptul că uite: ca să ţii minte mai uşor litera «A» au desemnat un ac, pentru «Ş» un şoarece, pentru «U» o ureche . . . aşa că trebuie sa fii tare prost ca să nu poţi învăţa astfel. Eu, dacă mă uit de trei ori, cunosc literele şi cele de tipar şi cele de mînă.

Iosif avea o tăbliţă veche şi o bucată de cretă cu ajutorul cărora Moarţi învăţa să scrie. Pe cînd buchisea din abecedar şi se necăjea să facă cît mai bine literele, Moarţi se gîndea că la iarnă va avea timp mai mult pentru învăţătură, că va reuşi să înveţe atîta cît să-i permită a citi din Sfînta Scriptură. Uneori îşi îndrepta privirea spre cer . . .
— O, nu degeaba Te-am rugat, Doamne Isuse să-mi trimeţi un om bun care să mă înveţe să pot citi. Mi-ai dat acest băiat aşa de deştept pentru care îţi mulţumesc din suflet.
După ce Iosif tăia destule nuiele, treabă care îi dădea o vie satisfacţie, amîndoi le curăţeau şi Ie puneau în mănunchiuri după care le legau frumos. In acest timp, Moarţi îl învăţa pe Iosif care sînt plantele şi rădăcinile folositoare şi care sînt cele dăunătoare omului şi animalelor, convins că a le cunoaşte îi va folosi lui Iosif cînd va fi el singur păstor. Intr-o zi Iosif veni tot într-o fugă la Moarţi, să-i spună că a găsit într-un loc atîtea mure încît e negru **34**
pămîntul de ele. Nu i-a dat pace lui Moarţi pînă ce acesta nu s-a învoit ca a doua zi să aducă un coş, să le strîngă, apoi să le vîndă pădurăresei.
Femeia i-a plătit cumsecade murele. Pe deasupra, i-a pus mai multe feluri de mîncare, de i-a umplut coşul băiatului. Gazda s-a înţeles cu Iosif ca să-i aducă în fiecare miercuri şi sîmbătă carnea de la măcelar pentru care va primi cîte trei creiţari de fiecare drum. Ce fericit s-a întors Iosif acasă. De atunci în mod regulat, în zilele hotărîte, Iosif aducea carnea pădurarului.
Moarţi 1-a mai sfătuit ca în ace-laş timp să treacă şi pe la poştă ca să vadă dacă nu este ceva pentru D-l pădurar, că femeile se plîngeau des că nu primesc scrisorile la timp: unele de la bărbaţi, altele de la fiii lor, altele de cine mai ştie de unde. Unele scrisori se rătăceau cîte o săptămînă pe la poştă, altele stăteau o săptămînă la cel ce ducea poşta.
Pădurarul a lăudat pe băieţi pentru iniţiativa şi treaba aceasta. Vecinile pădurarului aflînd despre noul serviciu făcut de Iosif, s-au abonat la el rugîn-du-1 să le aducă şi lor poşta.
Nu mai era nevoie ca Moarţi să-şi împartă pîinea cu Iosif. Băiatul îşi căştiga cu prisosinţă hrana zilnică. Ba a început să aducă şi unele provizii. O gospodină i-a dat varză, alta cartofi şi morcovi, alta ceapă. Dar ce le-a plăcut mai mult, a fost îngăduinţa de a culege fructe — că multe se făcuse în anul acela — cîte pot ei duce. Mai tîrziu au primit şi fructe afumate, pe care le-au pus bine pentru iarnă. Moarţi ştia că foamea este mai mare iarna . . .
35
Lui Iosif nu i-a convenit că Moarţi nu 1-a luat şi pe el la pădure să pască împreună turma, în ziua de duminică. I-a spus:
— Tu ştii să citeşti, înţelegi toate mai bine ca mine, du-te la biserică şi fii atent să-mi poţi spune şi mie ce a vorbit părintele.
In mintea tînără a lui Ioşca nu rămîneau prea multe; dacă se cînta o cîntare pe care o ştia, o cînta împreună cu Moarţi pînă o învăţa şi el. Toate cînte-cele îi plăceau, dar unul cel mai mult. Pe acesta îl fredona cînd era singur:
«Unde eşti al meu iubit Hristos Isus Unde să Te găsesc iubitul meu Mîntuitor Dă-mi lumină pentru că Tu eşti luminos Fără tine inima-mi este întristată. *
Pînă cînd Te găsesc Te voi căuta Şi ziua şi noaptea plîngînd Te strig: Ocroteşte Doamne pe cel întristat Şi dă înviorare slujitorului Tău ...» Cel ce a compus acest cîntec — se gîndea Moarţi
— nu ştia ca şi eu prea multe lucruri despre Tine,
Doamne Isuse.
Cînd băieţii se întorceau acasă pe-nserat, aprindeau lampasul pe care-1 avea Iosif de la mama sa. In fiecare sîmbătă cumpărau ulei şi-1 umpleau. Iosif era rugat să citească despre suferinţele şi moartea lui Isus. Ar fi vrut uneori să citească în altă parte, dar Moarţi nu-1 lăsa.
36
— La iarnă vom citi ceva şi din Noul şi Vechiul Testament, dar despre suferinţele şi moartea lui Isus va trebui să citeşti atîta, pînă ce vom învăţa pe dinafară ca să nu uităm niciodată ce a făcut El pentru noi, să rămînă adînc săpat în inimile noastre jertfa Răscumpărătorului nostru.
Aşa că Iosif citea mereu despre suferinţele şi moartea lui Isus, pînă i-a rămas întradevăr în inimă, deoarece Moarţi avea dreptate cînd spunea că mulţi copii şi oameni mari nu meditează serios la faptul că Fiul lui Dumnezeu a suferit pentru noi toţi. Şi-apoi Iosif citea cu plăcere căci Moarţi îl lăuda că citeşte fumos şi e băiat deştept. Iar Moarţi îşi întipărea tot mai mult în mintea şi inima sa jertfa din dragoste a lui Isus pentru oameni.

Intr-o duminică pe cînd ieşea din comună în drum spre casă, s-a abătut puţin din cărare. Se întunecase şi luna împrăştia o lumină de basm. Deodată i s-a părut că vede în faţa sa un om culcat cu mîinile încrucişate peste cap şi gemea. La început i-a fost teamă, dar cînd s-a apropiat mai mult, şi-a dat seama că e un pom răsturnat, iar gemetele sînt ale pomilor în adierea vîntului.
Moarţi se opri în faţa pomului şi se gîndea: «Aşa trebuie să fi stat Fiul lui Dumnezeu în pădure, plîngînd, iar picăturile de sudoare s-au prefăcut în picături de sînge. Toate aceste suferinţe au fost pentru mine.» Şi îndată l-a apucat o întristare puternică în-cît începu a plînge: «De m-aş duce cît de curînd la Dumnezeu, şi de-aş putea vedea pe D-ul Isus, aş cădea în genunchi în faţa Lui şi I-aş aduce mul|umiri

pentru toate cîte a făcut pentru mine.»
In seara aceea, ca şi în altele de alt fel, femeile observară o schimbare la Moar{i. Se maturizase, devenise mai liniştit şi foarte serios. Acest lucru nu le prea plăcea femeilor şi-l rîdeau dispreţuitor:
— Desigur că trebuie să fie serios, dacă are un copil aşa mare.
Moarţi nu răspundea la glume. Doar nici Fiul lui Dumnezeu n-a deschis gura cînd şi-au bătut joc de El. Nu S-a apărat cînd a fost bătut. Dumnezeu aude şi vede toate. Aşa că se cade să umblăm liniştiţi în faţa Lui, să fim blînzi şi buni cum a fost Fiul Lui. Moarţi simţea că oamenii au uitat pe Dumnezeu şi trăiesc fără teamă de El.
*
A trecut şi toamna. Stăpînele au închis vitele în grajduri. A primit şi păstoraşul ce i se cuvenea: un costumaş nou, cu vestă, pantaloni, cizme, cămaşă. I s-a spus că acum se poate însura . . .
Şi el? Abia s-a înscris în clasa întîia. Da, mult s-a rîs şi s-a vorbit cînd Moarţi a început a merge cu Iosif la şcoală şi venea la ore cu cei mai mici. La început învăţătorul nici n-a vrut să audă de una ca asta. Se gîndea de bună seamă că cei mici îşi vor bate joc de el. Dar cînd şi-a dat seama că el cunoaşte deja literele şi că poate citi destul de bine, l-a primit. Şi nu după mult timp spunea la toată lumea «Niciodată nu am avut un elev mai bun ca el».
Moarţi se străduia să nu bage în seamă pe copiii care rîdeau de el. Se prefăcea indiferent cînd pe stra-

dă strigau după el: «Ticălosul, ticălosul». Cînd a căzut zăpada, aruncau în el cu bulgări de zăpadă. Dar el se făcea că nu vede şi nu aude. Intr-o haină veche, stătea liniştit în ultima bancă. Mai tîrziu învăţătorul l-a mutat mai în faţă. La sfîrşitul iernii fu aşezat printre cei mai buni elevi care ştiau pe dinafară cîntările şi istoriile din Biblie. Dacă toţi ar fi ca Moarţi ce plăcere ar fi pentru învăţător; el totdeauna vine cu lecţiile învăţate; îi plăcea să-l laude pe Moarţi ori de cîte ori avea prilejul, învăţătorul său.
Moarţi se făcuse iubit pentru că îi plăcea curăţenia şi era săritor la orice era de făcut. Moarţi şi Iosif erau primii la şcoală, ajutînd femeilor de serviciu la curăţenie. Aranjau şi curăţau masa învăţătorului, aduceau apă în găleată, apoi îşi repetau lecţiile. Avea timp să dea unele sfaturi şi celor mici, ori să le povestească frumos din Biblie. Aşa îşi petrecea timpul pînă la începerea lecţiilor.
Cînd plictisiţi de povestirile din Biblie, copiii începeau să sară pe bănci, Moarţi îi aduna în jurul său şi le povestea tot felul de întîmplări din pădure. Cum îşi fac cuiburile diferitele păsări, cum trăiesc şi cum se joacă sau cum se hrănesc veveriţele, ce şarpe mare a văzut el, cum a fugărit nişte iepuri dulăul lui ... de copiii abia răsuflau, erau numai ochi şi urechi. Deseori se întîmpla că pe cînd învăţătorul intra în clasă, să găsească o linişte deplină, iar cei mici cu urechile ciulite, ori cîteodată rîzînd zglobiu la cine ştie ce snoavă a lui Moarţi, de-ţi era mai mare dragul să-i priveşti.
*

Aşa un elev, care să caute să răsplătească munca învăţătorului, nu au avut ei niciodată, învăţătorii din Roso. Nu era puţin lucru ca Moarţi să umble Ia şcoală. Pe lîngă aceasta trebuia să se îngrijească de hrana a două guri. Stăpînele abia le dădeau mîncarea de prînz. Mai aveau

ei cîte ceva din ce agonisiră de pe coşuri. Dar au şi răbdat.
Moarţi împletea la coşuri şi tăia lemne de i se crăpaseră mîinile. II ajuta şi Iosif. Erau necăjiţi, le lipseau multe, dar D-ul Isus s-a îngrijit întodeauna de băieţi şi n-au murit de foame. Cu îngăduinţa pădurarului au strîns atîtea vreascuri că le-au ajuns pînă primăvara.
Nici nu şi-au dat seama cînd a trecut iarna, şi deodată, brusc, a venit primăvara. Dar bucuria lui Moarţi de a ieşi la păşunat nu era aceeaşi ca în alţi ani. Aceasta din pricină că nu se mai putea duce la şcoală, dar mai cu seamă nu se mai putea duce la biserică.
îşi aminteşte cînd a intrat prima dată în biserică, aşezîndu-se pe ultima bancă. Nu ştia unde să se uite mai înţîi. Era la inaugurarea casei de rugăciune şi serbarea roadelor. Lumini, sunet duios de orgă, iar oamenii cîntau. Cîntau frumos o melodie dumnezeiască. Preotul a ţinut o cuvîntare despre vremea cînd era interzis oamenilor a se aduna. Pe atunci nu era voie să slujeşti lui Dumnezeu şi nici să citeşti Sfînta Scriptură. După un timp s-a dat voie să se construiască această casă. Este şi drept ca să se dea slavă lui Dumnezeu pentru aceasta, doar peste tot este Dumnezeu care vede şi aude pe oameni, dar tot mai 40
bine e să ai o casă comună unde nimeni să nu te stînjenească. Aici poţi să te adresezi cu tot ce ai pe inimă D-lui Isus. Poţi să-i dai slavă, poţi cere şi poţi auzi de toate despre Dumnezeu.
Pastorul a vorbit despre belşugul de roade pe care 1-a dat D-zeu în anul acela. Moarţi era fericit. După predică s-a făcut colectă. Gîndind că oamenii dau din puţinul lor ca o recunoştinţă faţă de Dumnezeu, Moarţi şi-a golit toată punga de bănuţii care-i avea, renunţînd la tot ce avea de gînd să cumpere cu ei.
După aceea era nelipsit de la biserică. Nu-i plăcea să se ducă pe balcon între băieţii care se mai înghionteau sau se înţepau. Se aşeza cu Iosif pe banca săracilor, sub balcon, lîngă uşă. Acolo era linişte şi nu-i deranja nimeni. Puteau asculta în tăcere cele predicate de pastor. Se puteau ruga înălţîndu-şi gîndurile pînă la Dumnezeu. Cînd se cînta o cîntare cunoscută, cîntau şi ei, la început fără carte, mai pe urmă din cartea lui Iosif. De multe ori se întorceau femeile spre Moarţi. Avea un glas în-cîntător ca muzica pădurii, melodios, curat, dar mai ales cînta lui Dumnezeu din toată inima. Era o plăcere să priveşti la aceşti băieţi cînd veneau grăbiţi şi serioşi la biserică, îmbrăcaţi îngrijit, curat. Se purtau frumos, erau liniştiţi, aşa cum se cuvine de altfel într-un loc sfînt. Se aşezau acolo pe banca lor în fiecare duminică. Desigur le-ar fi lipsit oamenilor dacă nu i-ar fi văzut.
Venise primăvara dar Moarţi era trist. In toamnă venise în sat un călător străin care vindea cărţi şi Biblii. A intrat şi în coliba păstoraşilor. A văzut cum

trăiau băieţii şi au petrecut puţin timp împreună. Băieţii l-au ospătat din pîinea lor puţină dar din toată inima. I-au arătat apoi cărţile şi ilustratele pe care le aveau. Observînd cît de mult îşi doreşte Moarţi un «Nou Testament» dar că nu are cu ce plăti, colportorul i-a oferit unul gratis. Ce bucurie! Le-a mai dat şi cîte o ilustrată. Pe a lui Moarţi era ilustrat cerul cu un porumbel care duce în cioc o scrisoare. Pe ea era scris cu litere de aur: «Cine mă iubeşte pe mine, pe aceia şi Eu îi iubesc, şi acei ce mă caută cu stăruinţă mă vor găsi.» Pe a lui Iosif era o coroană cu flori de cîmp pe care era scris: «Fiule, dă-mi inima ta». Moarţi nu se mai sătura privind şi citind slovele de pe ele.
— Aşa e, — spunea el colportorului — D-ul Isus este acela care mă iubeşte şi dacă II voi căuta cu sîrguinţă II voi găsi de bună seamă. Cum să uu-i dai inima Lui?
Au stat mult de vorbă. Călătorul abia prididea să răspundă băieţilor. Moarţi a aflat iar multe despre D-ul Isus, despre lumea de dincolo şi despre viaţa vecinică. Trei zile a stat colportorul în comună, timp în care în fiecare seară îi vizita pe băieţi. Cînd era să plece, era într-o sîmbătă. Moarţi i-a luat bagajul în spate şi 1-a dus pînă la oraş. Era greu dar 1-a dus cu plăcere. Era fericit că ducea Sfînta Scriptură, aşa că nu simţea greutatea.
— Dumnezeu să vă călăuzească — îi dori călătorului — D-ul Isus să vă ajute să vindeţi tot. Dacă ar lua Biblia cît mai mulţi oameni, nu ar fi nici unul fără Dumnezeu în lume.

— Să dea Dumnezeu, fiule. Numai să fii credincios D-lui Isus pînă ce va veni din nou, apoi vom da mîna în faţa lui. Ori cît de rău ţi-ar merge în lume, să te mîngîie todeauna ce a spus D-ul Isus: «In casa Tatălui meu sînt multe locuri, mă duc ca să vă pregătesc un loc, după care voi veni să vă iau la mine».

Moarţi i-a promis că va păstra vie această amintire. Cînd călătorul a vrut să-i plătească pentru oboseala sa, era cît pe ce să izbucnească în plîns:
— M-aţi învăţat atîtea lucruri bune, mi-aţi dăruit o carte sfîntă, în plus şi o ilustrată, iar din partea mea nu vreţi să primiţi nimic?
Călătorul 1-a mîngîiat pe băiat, 1-a îmbrăţişat, a privit în ochii lui mari şi frumoşi, i-a sărutat fruntea, după care s-au despărţit. Moarţi însă a rămas mult timp ţintuit locului, privind după colportor. Credea cu adevărat tot ce îi spusese acest om bun, şi anume, că şi pe el Tatăl ceresc îl va strînge odată la pieptul Său, şi cît de bine va fi acolo.
A apărut şi toamna cu veştmîntul său auriu, ră-spîndind frumuseţi de negrăit peste tot. Păsările în-tonau adevărate simfonii. Gospodarii se bucurau şi ei că oile ies la păscut pentru că nutreţul era pe sfîrşite. Moarţi se bucura la rîndul său că va revedea pădurea lui dragă. Era totuşi puţin întristat din pricina lui Iosif. Nu voia să-1 scoată de la scoală în preajma examenului. Dar dacă nu va ieşi cu el la păscut oile, nu ştia cine îl va întreţine.
Prima zi de ieşit la păşune fu stabilită pentru luni. Acum era duminică şi Moarţi sta gînditor în faţa
43
colibei: «Unde pune Dumnezeu ghiaţa şi zăpada? Nu de mult, munţii erau acoperiţi de zăpadă şi acum iată, totul a înverzit. Acum două săptămîni pe cîmp era un adevărat patinoar şi acum iată tocmai pînă aici se aude larma fetelor care se joacă cu mingea.» In timp ce se gîndea, Moarţi nu observă că a intrat judecătoreasa. O băgă în seamă numai cînd i se adresă:
— Mă duc la gropărească — spunea ea — dar trebuie să-ţi mărturisesc, Moarţi, că eşti de lăudat. Frumos te-ai îngrijit de Iosif iarna aceasta. Te poate binecuvînta mama lui în lumea cealaltă. Pentru că aceasta a dorit-o şi răposata şi o doreşti şi tu; ca să-şi termine şcoala, ne-am hotărît ca pînă la examene să ne îngrijim noi femeile de întreţinerea băiatului. O săptămînă va veni la mine, a doua la moară-riţa, apoi la doamna Hodul . . . Moarţi nu ştia cum să mulţumească.
— De o mie de ori să vă răsplătească Dumnezeu . . .
Cea mai mare grijă a trecut. Nimeni nu era mai fericit ca Moarţi în ziua aceea. Iosif îi ajuta zilnic să ducă turma pînă la «spărtură», apoi fugea la şcoală. După masă a venit ca din puşcă. Moarţi i-a reţinut din mîncarea de prînz o bucată de pune cu brînză. Iosif nu se lăsă rugat de două ori ...
Femeile şi-au ţinut cuvîntul cu cinste. Au avut grijă de Iosif pînă la examen. Nici una din ele n-a sărăcit, căci pe omul darnic, Dumnezeu îl răsplăteşte din belşug.
— Moarţi, nu ţi-e urît fără Iosif,? — îl întrebau femeile în fiecare seară. Ii era urît dar ce putea face?
44
Nici de data aceasta nu a reuşit să ţină legătura cu Dumnezeu cum ar fi dorit. Prea fugeau vitele, prea se împungeau şi trebuia să le despartă şi pe urmă el nici nu putea citi aşa bine cum o făcea Iosif.
Odată a citit că în timpul naşterii D-lui Isus nu a fost alt loc decît în grajd. — I-a părut rău că astfel a trebuit să se nască Fiul lui Dumnezeu pe paie, să doarmă intre vite, întocmai ca şi el cînd era copil în grajdul judecătoresei. —
Ii plăcea mult lui Moarţi faptul că Domul Isus la vîrsta de 12 ani a mers drum lung la templu, pentru că in Nazaret unde locuia nu era templu şi pentru că în Ierusalim era mult popor. — Aşa a plecat pe neobservate de lîngă mama Lui care L-a căutat trei zile întrebînd pe fiecare dacă nu L-a văzut. —
Pe cînd citea, pe faţă i se citea îngrijorarea că poate nu-L vor găsi. Dar cît de mult s-a bucurat cînd a aflat că mama lui L-a găsit in templu. Dece oare nu L-a căutat de la început acolo? doar ştia că în altă parte nu poate fi. Acum Moarţi se gîndea la drumul făcut de Domnul Isus. Dacă a mers aşa de departe, desigur că pe drum a cules şi flori, a trecut prin pădure, poate că s-a odihnit la umbra ei, II vedea parcă aevea trecînd peste ridicătură în Roşo şi de acolo departe, tot mai departe.
Aşa se gîndea Moarţi, apoi începea să cînte de răsuna pădurea.
«Unde eşti, iubitul meu Isus Hristos, unde să te găsesc Răscumpărătorul meu?» — aşa de mult îi plăcea căci parcă şi pădurea îi ajuta să cînte.

— O, eu ştiu unde eşti, Domnul meu Isus, şi tare aş vrea să te văd cît de curînd: dar cînd? seara sau dimineaţa? «dimineaţa» răspundeau pădurile şi încă odată dimineaţa, dimineaţa. Deci dimineaţa? zîmbi Moarţi şi pădurea îi răspundea «dimineaţa».
Anul acesta Moarţi n-a mai lucrat la coşuri în ziua de duminică. De păscut turma trebuia să o facă, dar altă treabă nu voia să-şi caute pentru a nu-1 întrista pe Dumnezeu. Dacă la biserică nu poate merge va sărbători duminica în pădure, pentru că şi acolo Domnul Isus îl vede.
Cînd l-au văzut femeile, îmbrăcat în haine de sărbătoare, l-au vorbit de rău că nu păstrează hainele.
— Măicuţă, dar şi în pădure este duminică — spune gropăresei.
— Este adevărat dar nici o fiinţă nu te vede acolo.
— Ba, Dumnezeu mă vede şi eu nu vreau să-L întristez cu hainele mele murdare. —
Gropăreasa a fost nevoită să recunoască că băiatul are dreptate şi de multe ori şi-a adus aminte de cuvintele lui. Cînd în dimineaţa aceea era să-şi pună şorţ murdar, s-a gîndit la Moarţi şi imediat a luat unul curat. —
In partea de sus a comunei a murit morăriţa care i-a lăsat lui Moarţi un fular. Nu era nou dar frumos, lucrat cu trandafiri. Pe acesta 1-a luat în pădure, 1-a întins pe o stîncă, a aşezat pe el Noul Testament. Era pentru el ca un altar. Aci se ruga, citea şi cînta. Aşa sărbătorea el duminica, înainte de masă, singur, iar după masă, împreună cu Iosif.

46

După ce s-a terminat examenul, băieţii au reintrat în ritmul de viaţă obişnuit. Moarţi împletea coşuri, Iosif păştea turma sau strîngea fructe de pădure. De la un timp, ducea geanta unui domn care măsura ceva în pădure. Ii mergea bine. A primit şi doi bănuţi. Iosif şi Moarţi erau fericiţi şi parcă molipseau şi pe alţii cu fericirea lor.
Intr-o duminică, Testamentul s-a deschis pe la sfîrşit, Moarţi citi «capitolul 21» — «După aceea am văzut cer nou şi pămînt nou». Nu mai putea de bucurie. A dat în sfîrşit peste locul pe care îl căuta atîta. Auzise el de la colportorul acela că despre pă-mîntul nou, scrie undeva pe la sfîrşit. Nu s-a oprit pînă ce nu a citit tot capitolul, ba ceva şi mai departe. Ce frumuseţi sînt pe pămîntul acela.
Acolo unde locuieşte Dumnezeu şi unde merg oamenii după moarte trebuie să fie lumea mai frumoasă. Citise că pe pămîntul acela sînt o seamă de lucruri extraordinare. Un oraş numai din pietre scumpe, cu 12 porţi la fel din diamante, iar străzile sînt pavate cu aurul cel mai curat. In mijlocul oraşului curge un mic pîrîiaş pe marginea căruia sînt plantaţi pomi care rodesc de 12 ori pe an.
In acest oraş nu există templu pentru că Dumnezeu umblă şi vorbeşte cu fiecare om. Acolo este tronul D-lui Isus şi El este Regele acelor oameni pe care Dumnezeu îi ia la Sine. El va locui cu ei în veşnicie. Acum ei Ii slujesc, II văd pe D-ul Isus şi poate chiar pe Dumnezeu. Ce frumos trebuie să fie acolo.
Moarţi îşi aţinti privirea spre cer. Nori grei se ridicau peste munţi. Soarele îşi arunca razele peste el,

47

printre nori, ca printr-o poartă mare de aur în oraşul acela minunat. Moarţi a mai citit că în acel oraş pot intra numai acei oameni care sînt trecuţi în cartea vieţii. II cuprinse un fior. Cine ştie dacă eu sînt trecut? Se aşează în genunchi şi se rugă:
— Domnul meu Isus! Tu ai spus că ne dai tot ce-Ţi cerem. Eu te rog uită-Te imediat în cartea Ta dacă eu sînt scris acolo. Şi dacă nu, atunci Te rog frumos scrie şi numele meu . . . Moarţi, şi mai scrie şi cum 1-a chemat pe tata căci Tu ştii. Pentruca atunci cînd îngerii vor aduna oamenii să nu se facă vreo greşeală. Asta pentru că în oraşul Roşo sînt mulţi cu numele Moarţi şi eu nu o să ştiu cînd să mă prezint. Eu vreau să ajung la Tine să-Ţi slujesc pentru totdeauna, pentruca m-ai iubit şi ai murit pentru mine, amin.
Zvon de sărbătoare răspundea pădurea şi Moarţi era convins că numele lui a fost deja scris în cartea vieţii şi că are şi el dreptul la acel oraş nou, că va ajunge acolo, va vedea porţile de mărgăritare şi străzile de aur.
De atunci, Moarţi se gîndea mereu şi-şi imagina cum se plimba D-ul Isus, sub pomii înfloriţi, de-al-ungul pîrîiaşului, cum îngerii Ii cîntau cintări de slavă, cum veneau oamenii de pe faţa pămîntului să-I slujească. O ce bucurie simţea! Oare cum va fi atunci cînd şi eu voi ajunge

acolo? Mă va vedea şi mă va cunoaşte imediat? Dar eu II voi cunoaşte imediat pentru că va fi cel mai frumos dintre noi şi va purta coroană.
— Nu-ţi fie frică — îl mîngîie Moarţi pe Iosif care se sperie pe cînd în pridvorul lor începuse să se

surpe zidul. Cred că n-o să locuim prea mult aici. D-ul Isus a plecat ca să ne pregătească acolo locul în oraşul Lui cel frumos. Chiar dacă nu ne-ar ajunge pentru amîndoi, oricum te voi lua cu mine şi vom locui împreună ca pe pămînt.
Cînd s-a dărîmat zidul de tot, băieţii erau în pădure. Abia au putut intra. Oamenii îngrijoraţi să nu cadă coliba peste ei, i-au sfătuit să doarmă afară. Au fost ascultători şi s-au mutat în magazia de lemne împreună cu cîinele.
Timpul era ploios şi Moarţi avea mult de lucru cu turma. Trebuia să aibă grijă să nu intre prin livezi, să se umfle, dar nici să se întoarcă cu oile flă-mînde. Avea mult de furcă cu ele deoarece se ră-spîndeau şi Iosif s-a dovedit de mare ajutor numă-rîndu-le, că puteau oricînd să lipsească din ele.
Se întîmplă că, pe înserat, Iosif fu reţinut mai mult la pădurar deoarece fu trimis cu scrisori în sat, aşa că Moarţi fu nevoit să mîne singur turma spre casă. De două ba chiar de trei ori a numărat oile, să vadă dacă sînt toate. Se gîndea cît de neliniştită a fost astăzi turma încît n-a putut să citească decît două versete: «A venit Fiul lui Dumnezeu ca să caute şi să salveze ceace era pierdut» . . . Acesta nu l-a înţeles. Ce să caute, ce era pierdut? De s-ar găsi cineva să-i explice!
In aceste gînduri intră în comună cu turma. Femeile îşi alegeau fiecare oile. Dar lipsea o oaie a morăriţei.
— Tu aşa şi aşa — îl blestemă femeia — cu tot ce-i venea pe limbă. De aceea ai făcut asta, drept
mulţumire că l-am întreţinut pe Iosif? Cine ştie ce boroboaţă aţi făcut şi acum eu trebuie să sufăr paguba.
Moarţi rămase încremenit. Ii părea rău că a supărat gospodina, dar mai cu seamă că a pierdut oaia. Săraca, ce-o fi făcînd acum singură? şi o luă la fugă spre pădure. Rotundă ca o farfurie, luna părea că i se adresează: Nu-ţi fie frică că te voi ajuta, eu te voi lumina.
îngrijorarea i-a dat puteri. A alergat fără să răsufle. Nu s-a oprit decît la prăpastie. Fiind înăbuşit şi plin de sudoare, s-a culcat o clipă să-i slăbească bătăile inimii. Apoi a început a căuta strigînd: «Oiţa mea, ne, ne, ne.» A strigat mult, dar fără nici un rezultat. Peste tot era o linişte grea.
Desnădăjduit a început a plînge amarnic, strigînd oaia printre sughiţuri. Deodată se auzi un behăit slab de departe: Me-e-e . . .
— Oiţa mea! draga mea oiţă — strigă plin de bucurie Moarţi şi o porni la fugă prin tufe, crengi, pî-raie, printre stînci, peste pomii tăiaţi. De una din rădăcinile scoase, s-a împiedicat şi a căzut. S-a înţepat la piciorul gol, s-a zgîriat dar nu-i păsa. Alerga strigînd pînă ce a găsit-o. Dar unde era, tocmai în fundul prăpastiei, între stînci şi tufişuri, acolo zăcea oiţa încurcată în lîna ei. Nu se putea scula şi dacă n-o salva cineva putea să moară.
Moarţi s-a oprit deodată. I s-a părut că cineva i-a spus că «Fiul lui Dumnezeu a venit să caute ce era pierdut». Acum a înţeles el. Aşa cum acestei oiţe îi este imposibil să iasă sus la suprafaţă, aşa şi omul

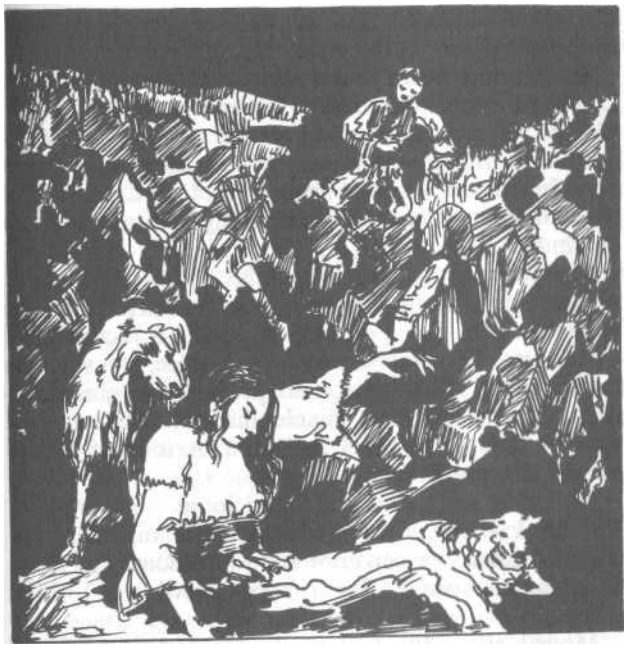

Lingă el în picioare stătea dulăul. Tot lîngă el între tufele de spini era oiţa care mugea culcată. Pe cer erau stele luminoase, se făcea că răsărea spre zi, iar sus pe stîncă sta Iosif şi plîngea. —

păcătos: şi lui îi este imposibil să ajungă în cer. Pe oiţă o ţinea tufişul şi spinii, iar pe om păcatul, Satan şi moartea. Pentru aceasta a venit D-ul Isus — a strigat. Iar cîte oiţe au răspuns, le-a dus sus. Şi pe mine m-a găsit şi mă va duce sus. Da, şi pe mine.

îşi amintea acum bine versetul. începu să coboare în jos pe stîncă. Deodată o piatră i-a scăpat de sub picior. Vai nu cumva să-mi omor oiţa. Se prinse cu amîndouă mîinile de stîncă. Piatra de care se ţinea cu mîna dreaptă s-a desprins. Dacă se desprinde şi cea din mîna stîngă va omorî desigur oiţa. La el nu se gîndea.

Deodată i-a scăpat şi cealaltă mînă. Urechile îi vîjîiau. In jurul lui era întuneric. A auzit parcă de departe ca un sunet de clopot, apoi s-a făcut linişte de moarte. Cît timp a stat în nesimţire, nu ştie. De la un timp a simţit ceva cald pe faţă. Un glas dureros ... a recunoscut cîinele lui care a început să urle. A început să audă mai bine. A început să deschidă cîte puţin ochii . . .

— Unde sînt? Lîngă el în picioare stătea dulăul. Tot lîngă el, între tufele de spini era oiţa care rumega, culcată. Pe cer erau stele luminoase, se făcea că răsăreau spre zi, iar sus pe stîncă sta Iosif şi plîngea.

Moarţi şi-a adus aminte de cazul de aseară. îşi amintea că a căzut. Dacă ar fi murit acum, i s-ar fi întîmplat ca şi D-lui Isus, pentrucă şi El a căutat oile şi le-a găsit. Dar după aceea a şi murit. Şi aşa cum s-a trezit el acum, aşa s-a trezit şi El a treia zi. De atunci poate a-şi duce oile sus, întocmai cum îşi duce el oaia sus, scotînd-o din prăpastie.

Dacă Iosif nu ar fi plîns sus, Moarţi ar mai fi dormit o bucată aşa moleşit se simţea. Dar şi-a adunat puterile, a luat oaia pe umeri şi încet încet, a scos-o. Iosif i-a povestit cum ceva nu 1-a lăsat să doarmă, apoi a luat dulăul şi a mers pînă 1-a găsit. Amîndoi abia au putut să se liniştească.

Istovit, Moarţi abia a putut ajunge pînă în sat. Flămînd pentru că cu o zi înainte dela prînz nu mîn-case nimica, apoi îl dureau toate mădularele. Nu ar fi dat bucuria lui pe toată lumea că a putut restitui oaia gospodinei, şi încă sănătoasă. Dar în loc de mulţumire a fost certat. Că scoate cu întîrziere turma, că altă dată să nu se mai întîmple, aşa că lui Moarţi i-a căzut tare greu nerecunoştinţa oamenilor.

Greu i s-a părut drumul spre casă. Dar de o sută de ori mai greu i se părea drumul la pădure. Păscutul era lăsat pe seama lui Iosif şi a cîinelui. El se culcă pe o stîncă. O dacă i-ar vedea morărița faţa lui tristă i-ar părea rău că 1-a înjurat de tată şi mamă şi că i-a spus: «după ce nu

eşti dintre noi, ne mai faci şi pagubă».
Degeaba tot spunea Iosif că Moarţi boleşte. Nu-i mai făcea plăcere de nimic. Nu mai cînta ca altă dată. Dacă Iosif citea ceva, asculta, dar nu mai punea întrebări, cum avea obiceiul. Aşa a fost şi a doua zi şi a treia zi...
In duminica următoare, i-a dat voie lui Iosif să vină cu el la păşunat. A citit Iosif acolo unde spune că evreii au vrut să-l omoare pe D-ul Isus cu pietre pentru că a vindecat un bolnav în ziua de sîmbătă. Din pieptul lui Moarţi ieşi o răsuflare adîncă, ca un suspin dureros.

«Şi pe Tine au vrut să te omoare pentru că ai salvat oameni de la moarte. Pe mine numai m-au înjurat că am adus oaia înapoi. Dar eu o iert pe gospodină, cum ne-ai iertat şi Tu.» A plîns o vreme, amarnic, după care a devenit Moarţi cel dinainte. Avea acum mai multă grijă faţă de turmă şi de Iosif. Cu zîmbetul pe faţă saluta pe oameni ca altă dată. Numai într-o privinţă s-a schimbat. Nu se mai putea urca pe stîncă. Acum ducea mai greu oile la păşune, fiind nevoit să se oprească de mai multe ori pentru a se odihni. Nu-i venea să pună gura pe nimic. Apă ar tot fi băut. Faţa îi devenise palidă, iar ochii îi străluceau ca două steluţe.
Anul acesta păşunatul se isprăvi mai devreme. Iosif se bucură. Se vor duce iarăşi la şcoală. învăţătorul îi va pune din nou în aceeaşi bancă. De fapt şi Moarţi poate învăţa de-acum orice. Cînd au fost ultima dată în pădure, Moarţi a încredinţat lui Iosif păscutul animalelor. El s-a aşezat pe stînca unde sta deobicei. îşi aducea aminte cum se întreba la început . . . cine a făcut lumea, unde se duc oamenii după moarte . . .
Astăzi ştie cum s-a format lumea, cum D-zeu a făcut-o în 6 zile. Cum D-zeu locuieşte în cer, iar pă-mîntul l-a dat oamenilor. Apoi oamenii au fost răi, neascultători şi s-au îndepărtat de la faţa Lui. Dar aşa i-a iubit totuşi pe oameni încît a dat pe singurul său Fiu ca oricine crede să nu piară, ci să aibă viată veşnică.
Mai ştie că Fiul lui D-zeu a venit în lume ca să caute şi să mîntuiască ce era pierdut, cum a murit pe

cruce pentru oiţele Lui şi aşa le-a răscumpărat din iad. După aceea a înviat din mormînt şi S-a întors la Tatăl Său din ceruri. Acolo a dat poruncă să se zidească un oraş cum nu este altul în lume. Acolo va pregăti un loc pentru fiecare. Şi cei înscrişi în cartea vieţii Ii vor sluji.
Dar cei ce vor sluji în cer, trebuie să-I slujească încă de pe pămint. Moarţi L-a slăvit pe D-zeu pentru că a făcut cunoscut oamenilor aceste lucruri şi că nu trebuie să se trăiască fără D-zeu în lume, că oricine poate afla şi cunoaşte despre D-zeu. Dacă cere cineva ceva de la D-zeu, cu credinţă va primi negreşit. El îndrumă şi conduce pe drumul cel bun pe oricine II caută şi-I slujeşte cu credinţă.
Moarţi îşi aruncă ochii spre pădure. Admira cu nesaţ, frumoasa natură — operă minunată a mîinilor lui Dumnezeu — care învăluită în ceaţă, părea o mireasă bogată acoperită cu vălul fin. Soarele era încă sus. Pe Moarţi l-a sărutat de ambele părţi pen-trucă, în pădure, îl vedea pentru ultima dată în această toamnă.
Frunzele galbene, aurite, cădeau la pămînt, iar prin pădure se auzea parcă din nou muzica aceea tristă de îngropăciune. I se părea că fiecare frunză îi strigă «noapte bună» şi «niciodată nu te vom mai vedea». Lui Moarţi îi venea nespus de greu să se despartă de pădurea lui dragă. îşi întinse mîinile ca şi cum ar fi vrut s-o îmbrăţişeze. Lacrimi mari îi curgeau pe obraz.
— Dumnezeu cu voi ... — mai rosti şi plecă.
Venea în urma turmei dar mult timp se tot întorcea spre pădure de la care îşi lua rămas bun. Ajunşi acasă nu avură ce să mănînce. Dar au primit două porţii mari de la judecătorească. L-a rugat apoi pe Iosif să citească încă odată unde spune D-ul Isus: «Cine vine la mine, cu nici un chip nu va flă-mînzi şi cine crede în mine, nu va înseta niciodată. Asta e voia Tatălui care m-a trimis pe Mine ca toţi care au văzut şi au crezut în Fiul, să aibă viaţă veşnică, iar Eu îl voi învia în ziua de apoi». După aceea s-au rugat şi au mers la culcare. Moarţi moţăia. Noaptea era rece. Unde mai rămăseseră ceva flori, au îngheţat. Luna lumina băieţii în magazie. Stelele sclipeau în jurul lunii ca nişte lacrimi mari. Frigul era cumplit. Moarţi se trezi de-abi-nelea din pricina frigului. Era cu Iosif sub aceeaşi plapumă, dar Iosif tuşea. «I-o fi frig, săracul» — gîn-dea Moarţi. Plapuma asta e aşa mică încît greu ne putem acoperi cu ea. O să-l învelesc pe

Iosif măcar el să nu îngheţe. Eu, o să rezist toată noaptea.
Aşa a făcut. L-a învelit pe Iosif, iar el s-a acoperit cu pătura cea veche şi subţire prin care intra frigul ca la el acasă. După puţin timp a început să tremure aşa de tare încît se auzea cum clănţăne dinţii. Frigul îi înţepa mijlocul, pieptul, spatele. A început să strige, dar glasul nu-l mai ajuta. «Iosifică te rog, aco-peră-mă cu plapuma, că nu mai pot» suna stins ca o şoaptă, aşa că Iosif nu putea să-l audă prin somnul adînc.
«Iosif doarme acum cînd am cea mai mare nevoie de el. Doarme ca şi ucenicii Tai, Doamne Isuse, cînd şi Tu ai avut cea mai mare nevoie de ei, în grădina Ghetsimani.»

56

— Doamne Isuse, ce rău mă simt şi nu am pe nimeni să mă învelească iar eu nu mai pot nici să mă mişc. Nu mă părăsi, D-ul meu Isus. Pe cînd termină cu aceste gînduri, o toropeală îl cuprinse deodată. O căldură plăcută simţea prin toate mădularele. Era lac de sudoare. Şi adormi.
Erau orele 11. Groparul strigă cît este ceasul după care se îndreptă spre casă să se odihnească puţin. Simţi însă îndemnul să treacă să vadă ce mai fac băieţii. Ii plăcea să-i privească cum dorm. Uneori Moarţi dormea cu Iosif în braţe, de-ţi era mai mare dragul să-i priveşti.
Groparul intră. Luna arunca o lumină palidă în magazie. Iosif era acoperit pînă la urechi cu plapuma, ca şi cum ar fi fost acoperit de o mamă. Moarţi puţin mai departe, înghemuit, neacoperit, pe paie, doar cu pătura cea veche. Fruntea şi obrajii îi ardeau ca un foc aprins. Ochii deschişi ardeau şi ei ca două stele de pe cer.
— Moarţi, ce ai? de ce nu vorbeşti ceva? nu mă cunoşti? Băiatul scutură capul şi îngînă:
— Acum plec la El ...
— La cine?
— La Fiul lui Dumnezeu. Acum trec peste apă, pînă la brîu, pînă la piept, dar eu nu mă tem . . .
— Moarţi, trezeşte-te, nu ştii ce vorbeşti. Groparul izbucni în lacrimi. Moarţi vorbea mai departe în delirul său.

57

— Aici eşti, D-ul meu? mulţumesc frumos. Aşa-i că mă primeşti şi pe mine? O ce bun eşti Tu, că eu nu mai pot umbla, toate mă dor. Oiţa era în adînc şi eu am căzut din cauza ei şi m-am lovit tare rău. Iar ei pe lîngă asta m-au certat . . .
— Nu sînt supărat pentru asta — delira mai departe — au fost buni cu mine, cu toate că nu sînt de pe aici. Domnul să-i răsplătească. M-au crescut şi pe mine şi pe Iosif, ne-a mers bine în lume pentru că ne-am iubit unul pe altul . . . dar totuşi mai bine vin la Tine. Ştiu că eşti lîngă mine, iubitul meu Isus.
Moarţi zîmbind a închis ochii. Groparul speriat a alergat la soţia sa, l-au luat pe băiat şi l-au dus în cameră. S-au adunat multe femei. Cu toate că era încă noapte, groparul le-a bătut în fereastră.
Băiatul nu mai cunoştea pe nimeni. Nici pe Iosif care stătea lîngă el plîngînd. Striga şi se văita ca şi atunci pe stîncă. Cu greu l-au deslipit de lîngă patul lui Moarţi. Femeile discutau aprins. Morăriţa îşi da cu părerea că dacă îşi revine pînă în zori e bine să fie chemat doctorul. Altele au fiert nişte ierburi. După un timp şi-a revenit. Şi-a rotit privirea asupra femeilor.
— Vă mulţumesc frumos pentru tot ce aţi făcut pentru mine. Dar ... eu am trăit fără Dumnezeu în lume . . . dumneavoastră ştiaţi dar nu mi-aţi spus nimic. Dumneavoastră trăiţi ca şi cum Dumnezeu nu ar fi şi credeţi ce nu e adevărat. Dacă voi muri să nu-mi daţi bani pentru trecere. D-ul Isus ne trece pe gratis.

58

Degeaba au aşteptat femeile, că va mai vorbi ceva, suspinat şi a adormit . . .
a
Femeile ascultau pe băiat vorbind din Sfînta Scriptură.
— Nu-ţi fie teamă Moarţi! — spuse groparul — că nu vei muri. Vei vedea că o să mai paşti turmele noastre. Ţi-am făcut o haină aşa de frumoasă ... iar Iosif o să fie ajutorul tău. Şi pe el îl vom îmbrăca. O să avem grijă de amîndoi.
— Iarna o să locuiţi la noi — spuse morăreasa, că aici vă poate omorî coliba asta stricată. In primăvară o vom repara sau o să facem alta nouă.
— Pentru mine este construit . . . acolo sus. Vă mulţumesc pentru bunătatea voastră. Vă rog să mă ridicaţi puţin.
Femeile l-au ridicat din mijloc, apoi capul mai sus.
— II biruie somnul . . . poate va dormi . . .
îşi deschise ochii plini de o curiozitate stranie. Iosif se aruncă pe grumazul lui şi începu a plînge.
— Nu plînge, îl îmbărbăta Moarţi, punîndu-i mîna fierbinte pe capul lui. Mîna cealaltă era pentru cîinele care o lingea ... nu plînge, fiindcă atît de mult a iubit Dumnezeu lumea încît a dat pe singurul său Fiu ca oricine crede în El să nu piară ci să aibă viaţă veşnică. Şi ţie ...
Degeaba au mai aşteptat femeile să mai audă ceva. Băiatul a oftat şi a adormit.
— Lăsaţi-1, le sfătui groparul, după ce va dormii îi va fi mai uşor.
Se crăpa de ziuă. Groparul îşi aruncă privirea spre băiat.

— Femeie . . . cred că nu mai răsuflă . . .
Se întîmplase exact cum îi prevestise pădurea. Dimineaţa, Moarţi plecă la D-ul Isus.
Şi soarele şi-a luat rămas bun de la el, presimţind parcă că nu-1 va mai vedea.
Aşa înmormîntare cum i-au făcut lui Moarţi, nu-şi mai aduce aminte nimeni să fi fost.
Coroane de flori, copiii de la şcoală încolonaţi, lume, multă lume 1-a condus la cimitir cu Iosif în frunte care merga după sicriu cu capul descoperit, mut de durere. A fost îngropat lîngă mama lui.
Vine primăvara. Natura va înflori din nou, pădurea îl va aştepta iar pe Moarţi să vină cu turma, dar el nu va mai veni. El a plecat în ţara îndepărtată unde II va vedea pe Dumnezeu şi pe D-ul Isus. Acolo unde nu este nici moarte nici durere nici întristare, ci numai bucurie şi cîntări de slavă.
Cei din Roşo l-au îngropat pe Moarţi, l-au plîns mult . . . cît priveşte pe Iosif, de el s-a îngrijit Dumnezeu.
Sfîrşit.